

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ТА КУЛЬТУРА

Анацька Наталія

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», Київ, Україна
anat_ska@ukr.net

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

The abstract illustrates the ecological aspects of social responsibility. It gives a detailed description of the formation a new ethics oriented on the responsibility. The author proves the necessity of new ethical thinking that will be strengthened with the ecological basics of the social responsibility.

Keywords: ecological aspects of social responsibility, new ethical thinking.

Теперішня екологічна ситуація вимагає від освіти створити нову етику майбутнього, головною категорією якої була б категорія відповідальність. Відповідальність дає здатність передбачити наслідки наших вчинків і прагне перешкодити можливому негативному розвитку подій. Сьогодні майже усі скаржаться на забруднення оточуючого середовища, на знищення природи, але екологічна освіта не робить того, що від неї залежить для вирішення цих питань. Відтак, розв'язання екологічних, енергетичних, економічних, політичних, соціальних та інших проблем можливе лише за умов загальної суспільної діяльності, яка керується принципом відповідальності як за негативні, так і за позитивні наслідки. Ось чому наш час конче потребує нового етичного мислення, сутнісною характеристикою якого є базована на екологічних засадах соціальна відповідальність. О. Гьофе зауважує: «Для конкретної відповідальності встановлюється всезагальний масштаб. Він не висловлюється патент-рецептом, а несе у собі головне питання...про спасіння, підтримку, захист життя як утвердження гідного людини життя і життя на краю загибелі, коли природа піддається факторам ризику і руйнування. Інакшими словами, дане питання трансформується в імператив: так, щоб людське життя не руйнувалося, а навпаки, відтворювалося і його умови постійно б покращувалися». Це дає підстави стверджувати, щоб людство мало змогу вижити через формування соціальної відповідальності, а відтак головних морально-гуманістичних принципів і норм, має важливу роль відігравати екологічна освіта.

Важливість цих проблем знайшла свій вияв у концепції К.-О. Апеля: «Відповідальність сьогодні – це не тільки принцип збереження і самозбереження, це ще також принцип визволення та здійснення гуманності». Дана концепція свідчить про те, що збереження буття можливе лише за гідних людини умов це стосується екологічно-зорієнтованих етичних цінностей, зокрема свободи, справедливості, солідарності, комунікативності, тощо. Відповідно до цього освіта повинна передбачати, що норми, якими має керуватися суспільство, щоб вижити, в такій складній ситуації повинні

обґрунтовуватись через досягнення консенсусу в практичному дискурсі на базі регулятивного принципу ідеальної комунікативної ситуації.

У своїх роботах філософ, пропагандист екологічної освіти Г. Йонас висловлює думки, щодо «Етики майбутнього» яка повинна стати компонентою екологічної освіти. Його намагання проявляються в тому, щоб на базі онтології подолати відстань між суцим і належним, тим самим підпорядкувати етику онтології і, таким чином подолати в етиці антропоцентризм і привнести зміни в її предметне поле. «...яке робить інтерес до збереження природи моральним інтересом, де є залежна від стану природи доля людини». Треба зауважити, що екологічна освіта антропоцентризм повинна замінити на ековіталізм. Виходячи з цього, на місце імперативів, що регулюють між людські стосунки поставити імператив збереження людського буття, тому що людство має жити в майбутньому. Необхідно поєднати вимогу збереження людини із вимогою збереження буття природи, коли природа, зокрема і органічна природа і людина, утворюють єдину систему. Природа отримує самоцінність, якої була довгий час позбавлена, коли буття і збереження буття посідають центральне місце. Звідси виникають такі цінності, як збереження, самообмеження людини, поміркованість у споживанні тощо. Відтак, пропонуючи категорію збереження, екологічна освіта аж ніяк не є супротивником науково-технічного прогресу. Вона має на меті лише, щоб останній здійснювався в певних межах і, щоб наука у своєму прогнозуванні була б відповідальною за наслідки планетарної людської діяльності.